

zamudil.

Na letališkem hodniku sta mi voljno sledila k oknu. Boeing 747 so pravkar potiskali z mostička na letališko stezo. Videti je bil kot noseč. Potem se je obrnil in pokazal svojo ritko.

Enajst mesecev smo vas nadzorovali, je rekel mož z mojo potovalko. Mislili smo, da ste agent. Ne poznam agentskih poslov, sem odvrnil. Vendar sem odkril pravo Ameriko in vem, da me nič ne more odvrniti od tega, da se ne bi vrnil tja.

Prevedel Slavo Šerc

Operni ples

Snemalec

Fred je mrtev. Francozi ga niso obvarovali. Ko so ljudi uničili kot insekte, je to po televiziji gledala vsa Evropa. Fred je bil med mrtvimi.

"Bog je vsemogočen," sem slišal kot otrok. Predstavljal sem si ogromno pest, ki se spusti z neba in me stre kot mravljo. Če je bilo kaj nevarno ali negotovo, je Fred govoril: "Francozi me bodo obvarovali."

Takrat sem sedel v režijskem prostoru velikega reportažnega avtomobila. Pred menoj stena ekranov. Ravno smo prenašali posnetke kamere, ki je bila pod stropom. Nenadoma je šlo skozi vrste plesočih nenavadno tresenje in drhtenje. Glasba je postala kakofonična, inštrumenti so v nekaj sekundah utihnili. Preklopil sem na veliki plan kamere iz lože in preletel monitorje. Vse slike so bile enake. Ljudje so se majali, se spotikali, omahovali in se prelamljali. Tudi če so se ponovno pobrali, niso mogli ujeti ravnotežja. Iz ust so pošiljali zadnje vzdihljaje. Padali kot vreče moke. Nekateri so spuščali kratke krike, drugi dolge. Njihove oči so bile na široko odprte. Videli so, čutili so, da so jih umorili. Niso vedeli, kdo, niso vedeli, zakaj. Niso mogli uiti.

Ko se je to zgodilo, Freda nisem našel na ekranih. Bil je edina misel, katere se spomnim. Vendar je zapis pozneje pokazal, da sem rutinsko poiskal še nekaj drugih položajev kamer, preden so mi roke odpovedale. Na milijone ljudi iz vse Evrope je obiskovalce dunajskega opernega plesa opazovalo pri umiranju.

Fred je postal moj sin šele ko jih je imel sedemnajst in je bil odvisen od heroina. Takrat sem se začel boriti zanj. Pridobil je nazaj svoje življenje. Želel ga je obdržati. Sam sebi ni več pomenil nevarnosti. Ujel je pravi korak. In potem je bil umorjen. Vsi smo opazovali, nič nismo mogli storiti.

Okrog mene nekaj tehnikov. Eden izmed njih je bil dovolj priseben, da je prevzel mojo režijsko mizo. Kamere so kmalu posredovale samo še otrple slike, na katerih so premiki drug za drugim zamrli. Nemi posnetki bleščavih, visokih prostorov, prepolnih mrtvih. Slike ljudi v plesnih oblačilih, ki so pisani, eden poleg drugega, ležali v bruhanju, obkroženi s tisočermi rožnatimi nageljni. Tri avtomatske kamere so ponovno začele drseti po prostoru. Zaman so iskale znake življenja. Blizu mene je nekdo spregovoril po francosko. Pognal sem se ven v hrup. Pomislil sem, da moram rešiti Freda. Zunaj je vladal kaos. Zgnetel sem se skozi množico, dokler nisem prišel v bližino vhoda v opero. Potem sem videl, da ni ničesar, kar bi še bil lahko naredil za Freda. Ko sem se vrnil nazaj v reportažni avto, sem zvedel, da me je iskal Michel Reboisson, šef ETV-ja.

ETV je oddajala po vsej Evropi. Neznosno tišino. Le dve kameri sta izpadli. Druge so še naprej posredovale vedno iste otrple prizore. Počasi so se menjavale v vklop. Nekdo je v telefon zavpil: "Glasbo, potrebujemo glasbo!"

V reportažnem avtu nismo imeli nobenega primerne posnetka. Čez nekaj trenutkov je iz studia, v katerem je bila v tej noči le tehnična dežurna ekipa, prišel violinski koncert Johannes Brahmsa. Prepričan o tem, ali je to primerna glasba, je trajal do konca drugega stavka. Potem so violinski koncert prekinila obvestila policije in gasilcev. Medtem so v studiu našli Mozartov Rekviem. Še naprej smo oddajali. Skoraj pol ure je trajalo, da so kamere na s trupli zabasanih hodnikih dunajske državne opere ponovno naletele na življenje – na moške s signalno rde-

čimi varovalnimi oblačili in plinskimi maskami.

Množični umor sem videl hkrati na dvajsetih ekranih. Moja edina misel: Freda ni zraven. Nisem ga našel. Šel je po novo kaseto. Šel je na stranišče. Kamero pet je prepustil svojemu asistentu in odšel kadit. Fred je hud kadilec. Ni ga v dvorani. Pa vseeno vidim, kako zazija z usti, kako pada na žensko, ki leži na tleh. Vidim njegovo telo brez življenja, bruhanje, ki iz njegovih ust teče na belo večerno obleko. Vidim, kako njegovo glavo z eno potezo potegne nazaj in kako pade čez balkonski zidec. Vidim, kako njegov obraz trešči v krožnik. Vidim, kako se njegovo telo krčevito krči. Vidim, kako ga mendrajo na stopnišču. Ne morem najti Freda.

Premikajo se le še tri kamere. Kamera pet zoomira. To mora biti njegov asistent. Fred je prepoznal položaj in stekel stran. Francozi so ga obvarovali. Potrebovali so ga zunaj na Ringstraße. Dobro se spozna na žerjave. Kamera pet se ne premika več. Kaže ložo z mrliči. Fred, kje si? Iz zadnje kamere je izginilo gibanje. Le še otrple slike otrplih teles. Kazalci, ki spremljajo mikrofone v dvorani, le še tu in tam zanihajo. Fred leži nekje pod kupom trupel.

Mesec dni sem umiral z njim, mesec dni sem gledal njegovo umiranje. Na kasetah sem našel zadnje sekunde njegovega življenja. Mesec dni sem jih preučeval v vseh podrobnostih, vedno znova. Če ni bilo solz, sem se počutil, kot da bi zatajil. Poslušal sem *Tears in Heaven* Erica Claptona, poslušal sem *Kindertotenlieder* Gustava Mahlerja. Potem sem spet lahko jokal.

Majhen pobič v Londonu. Kako je s šolsko torbico sedel na vhodnih stopnicah pred našo novo hišo na Talbolt Road. Ure in ure. Ob dveh bi moral biti doma, toda prišel sem šele po peti. Pozabil sem nanj.

"Enkrat na teden," me je ponoči nahrulila Heather. "Le enkrat na teden. In ti to pozabiš?"

Fred je tam sedel v svojem rumenem dežnem plašču. Gledal me je, kot da me ne prepozna. Ni mi hotel dati roke. Sosedov levo od nas ni bilo doma, drugi pa nas še niso poznali. Stotisočkrat sem se mu opravičil. Ni hotel za menoj v hišo. Kot da bi jaz ne bil zares tam. Odprl sem vrata, on pa je obsedel na stopnicah. Odnese sem ga noter in ga posadil na zofo. Ves večer je ostal tiho. Ko sem ga pozneje

preoblekel in dal v posteljo, sem mu rekel, naj si kaj zaželi. Lahko bi dobil karkoli. Pogledal me je in začel jokati. Božal sem ga, dokler ni zaspal. Ko sva se srečala čez leta, po njegovi odvisnosti od heroina, mi je povedal, da je bil takrat na stopnicah prepričan, da svojih staršev ne bo videl nikoli več.

Kot otrok je pogosto slišal, kako se s Heather prepirava. Predvsem zaradi njega. Fred ni bil zaželen otrok. Vendar Heather ni hotela splaviti. Ko je prišel otrok, nismo najbolje shajali. Predvsem takrat ne, ko je Heather začela ponovno hoditi v službo. Delala je na radiu pri BBC, v kulturni redakciji. Jaz pa sem delal v dokumentaciji na televiziji. Najina neprestana prerekanja so posledica premajhnega stanovanja, sem si govoril. Tako sem se končno lahko vrnil tja, kjer sem pognal svoja študentska leta. Nezmerno sva se zadolžila, ko sva kupila hišo na Talbolt Roadu, stranski cesti Portobello Roada. Šele takrat sva se lahko osredotočila na najini kariere in za Freda sva imela še manj časa. Takrat mi ni bilo treba hoditi na teren in sem imel dovolj urejen delovni čas. Heather je dopoldne ali popoldne prebila nekaj ur v studiu, zvečer pa se je gnala od ene prireditve do druge. Kljub temu je bil Fred njena skrb. Jaz sem moral poskrbeti za otroka ob večerih. Večinoma sem angažiral neko študentko. Le eno samo popoldne v tednu, ko je imela Heather redakcijsko sejo, sem bil zares zadolžen za Freda. Vozila sva se v živalski vrt. Dolge ure sva preživela v *Harrodsovem* oddelku za igrače. Na Walthamstow Stadium sva se vozila na pasje dirke. Fred je imel rad pasje dirke. Bolj kot konjske. Bolj kot nogomet ali rugby. In nekega dne sem nanj preprosto pozabil. Sedel sem v studiu in pregledoval kdovekakšno dokumentacijo. Ob pol petih me je kolegica začudeno vprašala: "Si še tu? Je Fred pri prijateljih?"

Ko je Heather ponoči prišla domov, dobre volje in malce okajena, sem ji povedal, kaj se je bilo zgodilo. Pobesnena je. Če ne bi odšel iz hiše, bi razbila vso opremo.

Po umoru Freda sem mesec dni sedel v studiu in nisem delal nič drugega, kot da sem si ogledoval zadnje sekunde njegovega življenja. Iz vsega materiala skupaj naj bi zmontiral za 115 minut dokumentacije. Vendar tega nisem zmož. Iskal sem Freda, in našel sem ga. Zadnja kamera, ki se je še premikala, ga je na kratko pokazala. Kamera je

samodejno naredila vertikalni zasuk do razsvetljave na stropu. Najprej gore trupel na parketu, potem sunek in zasuk navzgor. Oplazil je cesarsko ložo, potem desno okno inšpicientovega prostora in ložo tik ob njem, v kateri je stala kamera pet. Običajno vanjo ni mogoče priti, ker je prenatrpana z vsemi žarometi, ki v odprtinah za razsvetljavo nimajo več prostora. V noči pred opernim plesom so žaromete odmontirali. Fred je bil vesel zaradi položaja svoje kamere, ker je v osvetljevalni loži ostal neosvetljen pred obiskovalci plesa, pa čeprav je bila cesarska loža, središče politične prominence, naravnost pod njo in s tem za kamero pet nedosegljiva.

Niti poskusil ni pobegniti. Neposredno poleg njega so bila vrata v inšpicientov prostor. Ni jih odprl. Od tam bi čez hodnik lahko prišel do tako imenovanega stopnišča za osebje. Vsi, ki so bežali čez to stopnišče, so preživeli. Stopnišče za osebje ni imelo zračenja. Fred je ostal pri svoji kameri. Snemal je do konca.

Mesec dni sem si vedno znova ogledoval zadnji zasuk njegovega kolega. V zamrznjeni sliki in v upočasnjem posnetku. Pogled je vodil do desne strani cesarske lože, kjer je nad balkonski zidec molela roka z belo manšetno srajco in nabranim rokavom fraka, in šel naprej vzdolž pozlačenih žametnih tapet do venčka iz rožnatih šopkov nageljev, dokler se ni pokazalo okno inšpicientove sobe in zidec osvetljevalne lože. Tam je bilo nenadoma videti Freda. Stopil je korak na stran, se pripognil naprej, odprl usta, kot da ga sili na bruhanje. Z desno roko je še držal krmilno ročico kamere. Vzravnal se je, spustil krmilno ročico, sprožil obe roki od sebe, omahnil. Na široko je odprl oči. Potem je njegova glava zginila iz slike. Zasuk je šel naprej do človeških klobčičev na galeriji, v katerih so še trzale roke, glave in noge, navzgor do stropa, in obstal, ko se je na robu slike pojavila kristalna luč. Ob 00:58 minut, 57 sekund je prišel iz mikrofona pred kamero pet Fredov smrtni krik. S kamero pet se je tik pred tem še zoomalo. Ob 00:58 minut, 49 sekund je kamera obmirovala. V velikem planu je bilo videti ložo na nasprotni strani, v kateri je sedela mrtva ženska v rdeči večerni obleki. Njeno telo je bilo postrani naslonjeno na ložni zidec, glava ji je visela nazaj čez naslonjalo stola. Njene oči so bile široko odprte.

Mesec dni sem gledal le takšne slike. Zvečer sem sedel doma in

pil.

"*Would you hold my hand,*" sem moledoval in ob tem smrkal in točil solze. Fred bi mi v nebesih odtegnil roko. Za to je imel vse razloge.

Nekoč smo šli v Brightonu na krožno vožnjo ob obali. Fred mi je sedel v naročju. Ni še imel dve leti. Obala ga ni zanimala. Pogledoval je le proti morju. Potem je vstal, stopil na moja stegna in gledal v sledi, ki jih je na vodi za seboj puščala ladja. Čvrsto sem ga držal za noge. Igra valov ga je očarala. Glavo je stegoval nad ograjo na palubi. Heather se je bala, da bo padel v morje.

"Pa saj ga držim," sem ji rekel. A tega ni mogla gledati. Zahtevala je, naj Freda takoj spet posadim nazaj.

"Pa saj ga vendar čvrsto držim. Kaj naj bi se zgodilo? Saj ga držim."

Prepirala sva se, medtem ko je Fred gledal v vodo. Čez nekaj trenutkov sem si ga posadil nazaj v naročje. Imel je rdeče oči. Čez lica so mu tekle solze.

Takšni spomini so preplavljali mojo glavo, medtem ko sem pil in si z roko drgnil čelo. Predstavljal sem si, kako je razbrazdana voda Fredovo majhno telo potegnila v globino, kako se z razširjenima rokama pogreza vedno globlje, v svet, v katerem ne more preživeti, ki pa mu tudi ne more odteči. In tega niti nisem opazil.

Po ločitvi sem živel v hotelu. Fred je ostal pri Heather v hiši. Medtem sem postal vojni poročevalec BBC-ja in sem bil cele mesece zdoma. Potem je prišlo obdobje, v katerem vojne niso posebno dobro cvetele. Konfliktnih žarišč je bilo dovolj, a videti je bilo, kot da so vojaki izgubili svojo moč. Brutalne diktature, ki so sicer še vedno vohljale za svojimi kritiki in jih pošiljale v delovna taborišča, so se zdaj pustile strmoglaviti bolj ali manj brez odpora. Nekaj intervjujev z opozicijo, nekaj posnetkov velikih demonstracij – pa sem lahko spet odletel nazaj. Postaval sem v hotelu v mestni četrti Bayswater in imel dan in noč na ekranu BBC-jev teletekst z najnovejšimi svetovnimi novicami. Čakal sem na pravi angažma. Vsakih nekaj dni so poklicali moji starši in mi sporočali, da je doma, v mestnem predelu Hampstead, še vedno pripravljena soba zame. Dobro bi bilo, če bi imel še eno sobo.

Življenje v hotelu, to bi naj pač ne bi bilo življenje. Človek naj bi potreboval nekaj trdnega, sicer se mu zmeša. Moji starši so z menoj govorili po nemško. Mati s češkim, oče z dunajskim naglasom.

"Nič trdnega ne potrebujem," sem odgovarjal. "Vse trdno je bilo do zdaj zame grozljivo. Vedno sem se potolkel le ob trdnem." Nista odnehala. Nisem jima povedal, da že dlje časa pogledujem za primernim stanovanjem, ki naj ne bi bilo v bližini Hampsteada. Končno sem v Kensingtonu našel majhno hišo. Stala je v ozki, zaviti stranski uličici, zadaj za High Streetom. Cesta je bila mirna. Če je na njej ustavil avto, drugi avto ni mogel mimo. Hišica je imela v pritličju dnevno sobo in kuhinjo, zgoraj pa dve spalnici. Zame je bilo to dovolj. Pisarno sem si uredil v dnevni sobi, druga spalnica pa je bila namenjena Fredu ali gostom. Toda Fred nikoli ni prestopil hišnega praga. Na zidu ob vhodnih vratih sem nekega dne našel risbo s kredo. Gorovje, nad njim sonce. Risbo sem pustil na zidu, dokler je dež ni spral. Verjetno jo je narisal Fred. Želel sem verjeti, da je tako. Plačeval sem alimente, še vedno sem plačeval za hišo na Talbolt Roadu, toda s Heather in Fredom nisem imel nobenih stikov. Dokler me Heather nekega dne ni poklicala.

"Sporočiti ti želim le, da je tvoj sin že dolgo nazaj nehal hoditi v šolo in da jemlje heroin."

Želel sem se dobiti s Fredom. Ampak Heather ni vedela, kje se preganja. Rekla je: "Tu in tam pride mimo, da me izropa."

Kasneje mi je povedala, da se, kolikor je pač lahko poizvedela, pogosto zadržuje na Walworth Roadu. Z *Bakerloo Line* sem se večkrat peljal do končne postaje *Elephants Castle*. London ni nikjer videti tako brezupno ameriški kot prav v Walworthu. Koračil sem gor in dol po Walworth Roadu, prečesal stranske ulice, hodil po pubih na East Streetu in v vse restavracije s hitro hrano. Vsakega džankija, ki sem ga srečal, sem vprašal po Fredu. Zaman. Nek džanki je sedel pogreznjen vase na klopi v parku. Na obrazu je imel vtetovirano zeleno pajkovo mrežo. Ni mi odgovoril. Zgrabil sem ga za rame in ga stresel. Le pogledal me je z utrujenimi, steklenimi očmi. Vendar se mi je zdelo, da je razumel, kaj govorim, zdelo se mi je, da je poznal Freda. Toda iz njega nisem mogel zbežati odgovora. Moje iskanje je ostalo brez uspeha.

Poklical sem Heather. Povedala mi je, kdaj naj bi Fred prišel k njej.

Vsaj obljubil je, da pride. Takoj ko bi se pojavil jaz, naj bi ona odšla.

Noč pred srečanjem nisem mogel zaspati. Prepričan sem bil, da bom odpovedal. Fredu sem nameraval ponuditi pomoč. Da se lahko vsak trenutek obrne name, tudi če bi ga tokrat zanimal samo moj denar. Dal bi mu ga. V dnevnih obrokih, tako, da bi z njim ostal v stikih. A kaj naj naredim, če me bo zavrnil, če ne bo z mano hotel imeti ničesar? Premišljeval sem, kako naj bi ga navezal nase, toda nisem prišel na zeleno vejo. Ob pol sedmih zjutraj sem opustil misel, da bi še lahko zaspal. Šel sem dol v dnevno sobo. Na ekranu je bila le ena sama tema: začela se je zalivska vojna. Tri ure kasneje sem sedel na letalu za Saudsko Arabijo.

Pogosto pomislim, da je šel le ven in da se bo spet vrnil domov. Ko je bil mrtev, ga niti za trenutek nisem več pustil samega, kot da bi lahko še kaj popravil. Stal je za menoj. Čutil sem, kako me gleda. Na Dunaju je imel stanovanje v isti hiši kot jaz. Slišal sem, kako odpira vrata stanovanja. Slišal sem, kako se ponoči s prijatelji vrača domov. Stekel sem na stopnišče, potihoma zdrsel dol po stopnicah, čisto počasi, dokler ni na hodniku ugasnila luč. V temi sem stal pred vrati njegovega stanovanja in prisluškoval. Vstopil sem, ulegel sem se na njegovo posteljo. Vonjal sem Freda z njegove posteljnine. Predstavljal sem si, kako je imel pred sabo smrt, pa je vseeno ostal ob kameri. Imel je priložnost, da bi ušel. Ljudje v ložah in bolj zgoraj na galeriji so umrli nekaj pozneje kot tisti spodaj na parketu. Še so se premikali, ko je bilo spodaj že vse mirno. Če bi takoj pobegnil, bi edini med kamermani ostal živ.

Na majhnem monitorju je videl, kako ljudje na parketu padajo. Zaznal je vonj po grenkih mandeljnih. Takoj bi moral steči v inšpicientovo sobo. Ampak tega ni storil. Oči so ga začele žgati. Črevesje je sililo navzven. Nenadoma je bil prepričan, da bo kmalu umrl tudi sam. Toda namesto da bi bežal, je začel zoomati. Predmeti so zaplaval, kot valovi so se premikali stran od njega. Raztegnilo ga je. Naredil je korak vstran, da bi bruhal, vendar je roko še vedno držal na gumbu za zoom. Sključilo ga je. Spustil je kamero, poskušal najti oporo. Padel je, padel, neskončno globoko, tisoče metrov, ni mogel več dihati, ni se mogel več premikati. Nobenih tal ni bilo. Kot oddaljeno zvonjenje so do njegovih ušes prišli smrtni kriki drugih. V njegovi

notranjosti se je prižgal ogenj. Z vrtoglavo hitrostjo se je razširil po vsem telesu. Dokler iz njegove notranjosti ni šinila žareča krogla in izginila v oddaljeni megli.

Šel je le pred mano in nikoli več ne bo potreboval hiše. V kratkem obdobju med zalivsko vojno in vojno v Jugoslaviji se mi je posrečilo, da sem po dolgih letih prvič videl Freda. Ni prišel k meni, temveč sem moral jaz na njegov teren. Kot kraj srečanja mi je po telefonu predlagal *Village Brasserie* na vogalu Stockwell in Brixton Roada. Še nikoli nisem bil na tem področju. Vedel sem le, da tam živijo predvsem črnci, pa tudi aziati. Ko sem vstopil v lokal, sem bil prijetno presenečen. Bil je povsem prazen in proti mojim pričakovanjem ni deloval propadlo. Okrogle, črne mize, aluminijasti stoli, malce preglasna glasba. Freda še ni bilo. Naročil sem kapučino. V kotu je bila prižgana televizija, brez tona. Na steni sta viseli dve reprodukciji Joána Mirója. Mimo nizkih oken so hodile črne ženske in otroci, tu in tam tudi moški. Mladi fantje so s kolesi švigali med pešci. Potem je prišel Fred. Komaj sem ga prepoznal. Okrog glave je imel ovito palestinsko ruto. Njegove noge so bile umazane. Tičale so v ponošenih sandalih. Usedel se mi je naproti in se mi režal.

"Kaj piješ?" sem ga vprašal.

"Worthington Bitter."

Tudi zase sem naročil enega. Njegove roke so bile umazane, za nohti je imel polno svinjarije. Prstanec in kazalec desne roke sta bila od kajenja obarvana rumeno in rjavkasto. Iz hlačnega žepa je vzel tobak in si zvil cigareto. Videl sem, da se mu roke tresejo. Ni se mu posrečilo zviti. Spustil je cigareto in poskusil znova. Tudi druga se mu ni posrečila. Tobak je pristal na mizi, papirček je bil natrgan. Ponudil sem mu cigareto. V roke je vzel škatlico in pokazal na vtisnjeno kodo za ceno.

"Prek tega te lahko brezžično nadzorujejo. Povsod te lahko zasledujejo."

"Kdo?"

"Nacisti."

"Od kod veš to?"

"Z njimi sem v klinču. Če mi ne bi pomagali Francozi, bi me Nem-

ci že zdavnaj ujeli."

Pripovedoval mi je, da ga je francoska ambasada vzela pod okrilje. Nedavno naj bi se v nekih javnih sanitarijah sestal s Francoisem Mitterandom. Predsednik naj bi mu med lulanjem zagotovil, da se mu ne bo nič zgodilo. Poslušal sem ga in kimal. Z njegove cigarete je padal pepel. Kadir je hlastno. Pivo pa je pil le počasi. Vedno znova je pogledoval v kozarec in ga dvigoval k svetlobi. Rekel je: "Uporabljajo zastrupljeno vodo. Zdaj povsod dobiš zastrupljeno vodo."

Vprašal me je, če je v moji vodovodni napeljavi vgrajen filter. On da pije samo še filtrirano vodo. Potem mi je pripovedoval o nekem novem *water purifierju*. Poznal je moža, ki ga je izumil.

Nenadoma je vstal in odšel. Pomislil sem, da mi bo pobegnil. Šel je do mize ob točilnem pultu in se usedel. "Tam je preveč žarkov," je rekel. S kozarcema in cigaretami sem prišel za njim. Vprašal sem ga, kje stanuje. Ni mi odgovoril. Namesto tega se je ponovno zarežal vame. Rekel je: "Tam, kjer stanujem, sem z žebli zabil okno. Mene nacisti že ne morejo dobiti."

Nisem vedel, kaj naj na to odgovorim. Rekel je, da so mu tudi Francozi svetovali, naj ne sedi za oknom.

Vprašal sem ga, če žarki ne prodrejo tudi skozi les. Ni mi odgovoril, temveč mi je povedal, da naj bi štirikrat prebral *Madame Bovary*. Potem me je nenadoma vprašal, če sem Stan Parker.

"Stan Parker?"

"Ne poznaš *The Tree of Man* od Patricka Whitea?"

"Pač, prebral sem ga. A že dolgo nazaj. Je Stan Parker možki, ki na koncu umre?"

Fred si je ponovno skušal zviti cigareto. Dal sem mu svojo škatlico in rekel: "Obdrži jo."

Ni je vzel. Na njegovi vrečki za tobak ni bilo nobene kode.

"Od česa živiš?" sem ga vprašal.

Režal se je. Njegove rdečkaste obrvi je bilo pod palestinsko ruto komaj še videti.

"Nisi Stan Parker," je rekel.

"Potrebuješ denar?" sem ga vprašal.

"Prodajal bom *water purifier*."

"Torej imaš denar?"

"Posodi mi sto funtov. Do jutri, prav?"

Dal sem mu sto funtov. Potem se mu je nenadoma začelo muditi.

"Jutri se dobiva tu ob istem času," sem rekel.

Pustil je svoje pivo in odšel. Skozi okno sem gledal za njim. Po Brixton Roadu je šel proti podzemni železnici, vendar je potem zavil levo v Electric Avenue. Čez nekaj časa sem stopil za njim, vendar ga nisem več mogel najti. Pred obokom železniškega mostu je sedel džanki z zeleno pajkovo mrežo na obrazu.

Fred je mrtev. Imel je rdečo brado. Tako kot sem jo imel sam, ko sem bil še mlad. Pri notranjih posnetkih je običajno hodil vmes ven kadit. Le tega enega samega večera v dunajski Državni operi ni šel. Jaz mu nisem dovolil.

"Neprestano moram vklapljati tvojo kamero," sem mu rekel. "Ima najboljši pogled na orkester."

Prevedel **Jani Virk**

Slavo Šerc

Josef Haslinger in iskanje največje možne katastrofe

Leta 1995 se je znani dunajski ples, na katerem se vsako leto zbere domača in tuja prominenca ter visoka družba, zgodil kar dvakrat. Še več pozornosti kot družbeni spektakel v dunajski državni operi pa je vzbudil Josef Haslinger s svojim romanom *Opernball* (Fischer Verlag, Frankfurt 1995), ki je hipoma postal prava uspešnica in ob tem razburil še duhove doma in v tujini, o čemer pričajo tudi naslovi recenzij in ocen njegove knjige: *Atentat na meščansko lagodnost*, *Fascinacija in gnus*, *Insceniranje nekega romana*, *Realnost je morilska*, *Samo ena*